

Eko 6

FISKERI- DIREKTORATET

eko 4

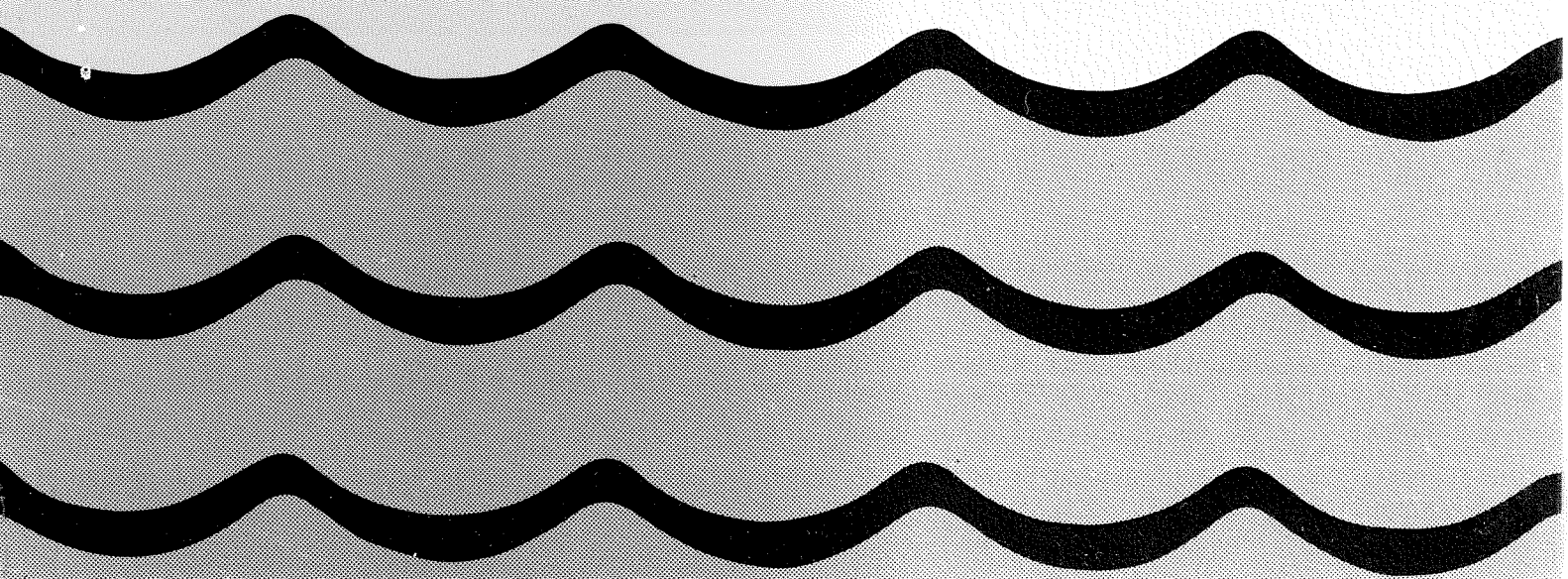
Rapporter og meldinger

Nr. 3/1981

ÅRSMELDING 1980

FISKERIDIREKTORATETS KONTROLLVERK
Nordland distrikt

Distriktskontor - Laboratorium

Nr.3/1981

ÅRSMELDING 1980

FISKERIDIREKTORATETS KONTROLLVERK
Nordland distrikt

Distriktskontor - Laboratorium

FISKERIDIREKTORATETS KONTROLLVERK
Nordland distrikt

Oversikt 1980

Denne oversikten er ment som en generell rapport over virksomheten ved kontoret, laboratoriet og i distriktet. Når det gjelder spesielle saker eller sider ved kontrollarbeidet viser vi til detaljerte rapporter fra inspektører og laboratoriet.

Nordland er det nest største fylket i landet og det landes år om annet 100.000 - 150.000 tonn matnyttig fisk - jfr. Norges Råfisklags oppgaver.

Nordland har ca. 60% av alle tilvirkingsanlegg i Nord-Norge. Av anleggene er ca. 190 i Lofoten, ca. 60 på Helgeland, ca. 50 i Vesterålen og ca. 40 i Ofoten/Salten.

Rundt en tredjedel av alle fiskere i Norge bor i Nordland.

Hurtigruten bruker fra Brønnøysund til Risøyhamn 27 timer. Luftlinjen fra Andenes til Brønnøysund er ca. 450 km. Nordland har en øygaard uten sidestykke og det eneste "åpne" havstykke med hurtigruten er Vestfjorden. Både landing av fisk og fiskeindustrien er for ca. 90% vedkommende lokalisert nord for Vestfjorden. Dette gjelder for tiden også for sild.

BEMANNING.

Distriktskontoret:

Svein Johansen	-	distriktssjef
Einar Larsen	-	førstesekretær/oppsynssjef
Odd Steffensen	-	førsteinspektør
Erna Jenssen	-	kontorfullmektig
Inger Lise Johnsen	-	kontorassistent (engasjement)

Laboratoriet:

Arne Andreassen	-	laboratorieleder
Kåre Solheim	-	førstelaborant
Sissel Andreassen	-	laboratorieassistent
Bente Haug	-	laboratorieassistent (engasjement)

Kontrollstasjoner:

Olav Berg Lund	-	inspektør	-	Brønnøysund
Kolbjørn Larsen	-	"	-	Ørnes
Alf Solberg	-	"	-	Bodø
Arne J. Arctander	-	"	-	Stamsund
Bjarne Arntzen	-	"	-	Svolvær
Ivar Greger	-	"	-	Melbu
Jakob Remme	-	"	-	Myre

Det er to inspektørstillinger som ikke er besatt. Førsteinspektøren har fått et års permisjon for å tjenestegjøre i Andenes distrikt og en inspektør i en av de ledige stillinger i Svolvær blir tilsatt i disse dager.

Det er foreslått en egen saksbehandlerstilling til kontoret og den blir vel - iallefall midlertidig - besatt i løpet av året. Det er engasjert en kontorassistent, foreløpig ut første halvår 1981. Det tas sikte på å få beholde denne permanent.

Nåværende saksbehandler er utnevnt til Oppsynssjef og Utvalgsformann - foreløpig for 1981. Regnskapet for Kontrollverket vil fortsatt bli utført av samme person som hittil, inntil videre.

Virksomheten har vært preget av at kontoret, i alle fall til visse tider, er underbemannet. For at den faglige virksomheten skal fungere tilfredsstillende så må kontorets bemanning være i takt med oppgavene. Bemanningen ved laboratoriet blir nevnt særskilt.

Møter, kurser og konferanser.

Det har vært innkalt til konferanse/møter i Bergen der både distriktssjef, laboratorieleder og førsteinspektør møtte. Videre har distriktssjefen møtt ved en rekke konferanser både på fylkesplan og kommunalt/interkommunalt plan. Inspektører og førsteinspektør har deltatt i avdelingens kurser og dessuten ble inspektørmøte for Nordland avholdt 4. - 8.februar og 28. og 29.oktober 1980 der alle møtte.

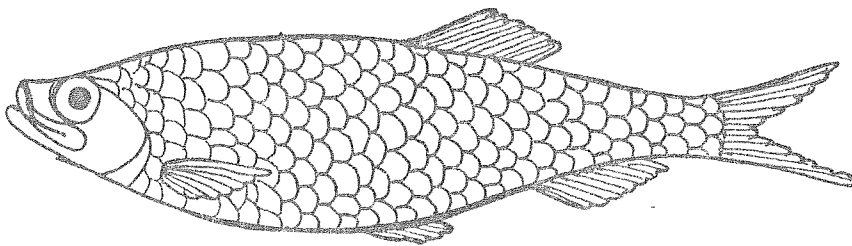
Virksomheten generelt.

Inspeksjoner ved anlegg og bruk er for en stor del avpasset etter det oppsatte budsjett. Det er likevel forsøkt planlagt og utført inspeksjoner i forbindelse med tvungen inspeksjon ved eksport. Dette gjelder i første rekke saltfisk/saltfilet, men også ved eksport av sild og i en viss utstrekning frossen filet og tørrfisk. Sistnevnte har mer og mer "glidd" ut av kontrollarbeidet. At trålerflåten har ligget uvirksom en del av tiden er også registrert i kontrollarbeidet. Til gjengjeld har oppgavene i forbindelse med sildefisket øket sterkt og i de siste 2 - 3 månedene lagt beslag på mesteparten av inspeksjonene. Problemer i forbindelse med nevnte fiske og produksjon vil bli tatt opp separat.

Omfanget av inspeksjonene på årsbasis er nå oppstilling.

<u>Myre kontrolldistrikt:</u>	353	inspeksjoner
<u>Melbu kontrolldistrikt:</u>	253	"
<u>Svolvær kontrolldistrikt:</u>	402	"
<u>Stamsund kontrolldistrikt:</u>	555	"
<u>Bodø kontrolldistrikt:</u>	198	"
<u>Ørnes kontrolldistrikt:</u>	330	"
<u>Brønnøysund kontrolldistrikt:</u>	147	"

Det gjøres merksam på at inspektørene har tjenestegjort - delvis i stor utstrekning - i hverandres distrikter. Dette gjelder særlig i vintersesongen, under ferier og sildefiske.

Virksomheten generelt - forts.

Det er sortert (vraket) for eksport:

11.700 kolli klippfisk -	totalt	343.935 kg.
74.974 " saltfisk/saltfilet - (393 paller saltfisk inkl.)	"	3.189.569 "
11.033 tønner salt-/kryddersild - (2.159 spann inkl.)	"	1.064.743 "
5.085 kolli frossen sild -	"	175.690 "
202 tønner rognkjeksrogn -	"	20.138 "

Ved kontoret er det for utgående ekspedert ca. 4.000 post-sendinger og ca. 2.800 for inngående.

Videre er det ved kontoret skrevet ca. 700 brev/skriv.

Det er behandlet 54 søknader om sjøltilvirking av sild og distriktet har 115 godkjendte sildeprodusenter.

Det er utferdiget ca. 800 skriftlige påtaler og 33 politi-anmeldelser.

Videre er det skrevet: 204 attester for saltfisk/saltfilet

41	"	"	klippfisk
112	"	"	salt-/krydret sild
10	"	"	frossen sild
7	"	"	tørrfisk (kvikksølv)

Det er 6.445 registrerte fiskebåter, derav 59 med konsesjon for hvalfangst og 30 stortrålere.

Teknisk standard.

Den tekniske standard for godkjendte fiskebruk er stort sett bra. Det står likevel ikke til å nekte at endel - og da særlig i Lofoten - er eldre bruk som selv om de er holdt godt vedlike - ikke har den praktiske utformingen som en helst så ved tidsmessige anlegg. I den sydlige delen av distriktet er det en rekke mindre fiskebruk som for en vesentlig del er lokalisert ute i øygarden. Kommunikasjonene ut til disse er heller sparsommelig og det er ofte et problem å avvikle inspeksjonsrunder her uten å nytte leid båt-skyss.

Prøvetaking.

Inspektørene under ledelse av førsteinspektør og laboratorieleder har tatt en god del prøver til laboratorieundersøkelse. Det gjelder både vann/sjøvannsprøver og prøver av frossen filet. Det er også tatt endel saltprøver og ellers prøver av ferdigvarer som har vært tvilsomme. Det er fortløpende tatt prøver for kvikksølvanalyse av importert råstoff. Vi viser til oversikt fra laboratoriet.

Det er for Havforskningen utført 59 lengdemålinger og endel leverindeksprøver er uttatt.

Det har i året vært ytterst få og bare mindre reklamasjoner. Dette gjelder samtlige matnyttige fiskevarer.

Oppsummering.

Flere og flere oppgaver blir lagt til kontrollverket og Nordland distrikt har fått sin rikelige del av disse. Vi nevner bl.a. oppdrag i forbindelse med reguleringer og bestandsberegninger, målinger i forbindelse med langtidslagring av sei, kontroll av hvalbåter, målinger av snurrevad i forbindelse med Lofotfisket og regulering av fisket etter atlanto-skandisk sild m.v.

Med de økonomiske ressurser og den bemanning vi har idag, så antar vi at grensen for hva en kan rekke over er nådd.

LABORATORIET

Innledning.

Året 1980 har vært preget av at veterinær Blichfeldt og laboratorieleder Kjelstrup Olsen sluttet i sine stillinger omtrent samtidig. Da Arne Andreassen (tidl.ingeniør - engasjert) ble tilsatt som laboratorieleder og veterinærstillingen ikke ble besatt, på tross av gjentatte utlysinger, er antallet av medarbeidere med høyere utdanning redusert fra 3 til 1.

Dette medfører at denne personen blir en "flaskehals" slik at laboratoriets utstyr og personale ikke blir utnyttet effektivt. Mange analyseresultater kommer en god del på etterskudd og andre analyser må avvises.

Analysemengden er gått ned med 10% i forhold til rekordåret 1979.

Hovedoppgavene i 1980 har vært:

1. Løpende laboratoriekontroll med produksjon og produkter i fiskeindustrien i Nordland.
2. Rekvirerte analyser fra Fiskeridirektoratet/distriktsinspektør/inspektører.
3. Kontroll av vannforsyningen til fiskebruk.
4. Saksbehandling.
5. Inspeksjonsvirksomhet og veiledning overfor fiskeindustrien.
6. Oppdragsanalyser for fiskerinæringen.

Vann.

Kartleggingen av vannforsyningen til fiskebrukene i Nordland var stort sett avsluttet ved årets begynnelse. Årets arbeide har mest bestått i kontroll av tvilsomme anlegg for sjøvann og ferskvann.

TRANKONTROLL

Damperiregisteret.

Laboratoriet ajourfører det sentrale registeret over de godkjendte trandamperiene i Nordland. Den 31/12-80 Hadde fylket 28 registrerte damperier, og av disse var 19 i jevn eller periodisk drift siste år. 3 damperier er strøket og ingen nye er registrert.

Damperiregisteret for Nordland pr.31/12-80.

Distrikt \ Damperier	1980		1979	
	Registr.	I drift	Registr.	I drift
Vesterålen	11	4	11	7
Øst-Lofoten	6	5	8	5
Vest-Lofoten	7	6	7	6
Ytre Lofoten	3	3	3	2
Værøy og Røst	1	1	2	2
Tilsammen	28	19	31	22

Import og eksport.

Det ble i 1980 ikke eksportert medisntran fra Nordland og det ble ikke anmeldt noen import heller.

Produksjonsprøver.

Laboratoriet har samlet inn produksjonsprøver av dampmedisntran fra 3 damperier, tilsammen 37 prøver. Disse fordeles seg slik: Vesterålen - 8 prøver og Lofoten 29 prøver. Prøvene er dels tatt ut av bedriftene selv, dels av laboratoriets personale, og de oversendes Sentrallaboratoriet for analyse. Resultatene for frie fettsyrer er meddelt produsentene.

Tranproduksjonen i Nordland fordelt på distrikt og anleggstype.

Anleggstype \ Distrikt		Distrikt		
		Vesterålen	Lofoten	Totalt
Stimdamp m/centri- fuge	antall an- legg	2	7	9
	hl.lever	6.174	12.133	18.307
	hl.medisin- tran	2.761	4.813	7.574
	hl.annen tran	673	2.298	2.971
Stimdamp u/sentri- fuge	antall an- legg	1	7	8
	hl.lever	2.287	7.743	10.030
	hl.medisin- tran	839	3.011	3.850
	hl.annen tran	-	1.264	1.264
Spesial- anlegg	antall an- legg	1	1	2
	hl.lever	2.901	611	3.512
	hl.medisin- tran	-	-	-
	hl.annen tran	1.843	360	2.203
Totalt	antall an- legg	4	15	19
	hl.lever	11.362	20.487	31.849
	hl.medisin- tran	3.600	7.824	11.424
	hl.annen tran	2.516	3.922	6.438

Produksjonsoversikt.

Det ble i 1980 innkjøpt 31.849 hl. lever og av denne ble det produsert 11.424 hl. medisintran og 6.438 hl. annen tran. Tallene for Nordland for 1979 var 58.207 hl. lever, 22.564 hl. medisintran og 10.013 hl. annen tran. Det er realistisk å regne med at endel av den oppgitte mengde medisintran i virkeligheten var av industritrans-kvalitet.

Ytterligere statistikk angående tranproduksjonen kan fås ved henvendelse hit.

RÅSTOFF TIL MEL OG OLJE

Fiskeridirektoratets prøvetakere kvalitetsgraderer og tar prøver av enhver last med fiskeråstoff til mel og olje som leveres til fabrikk. Kvalitetsgraderingen og analyse-data for fett og fettfritt tørrstoff er grunnlaget for oppgjøret mellom fisker og fabrikk.

Laboratoriet mottok i 1980 533 loddeprøver. Det ble utført ialt 1310 analyser fordelt på bestemmelse av fett, fettfritt tørrstoff, totalt flyktig nitrogen og nitrit. Tallene for 1979 var 613 prøver og 1512 analyser.

Prøvene representerer et ilandbragt kvantum til Nordland på 2.843.165 hl. lodde, fordelt på 1.339.184 hl. vinterlodde og 1.503.981 hl. sommerlodde. Dette utgjør 26% av det opp-fiskede kvantum. Tallene for 1979 var 3.164.319 hl. lodde som utgjorde 25.1% av det oppfiskede kvantum.

Frossen filet og farse.

Laboratoriets ferdigvarekontroll består i kjemisk og bakteriologisk analyse av produktene fra filetanleggene. Hensikten er å rekke over alle anlegg et par ganger i året, oftere på de større bedrifter. Blir en oppmerksom på særlig dårlig ferskhet eller bakteriologisk kvalitet, blir kontrollen intensivert. Alle stoppede partier blir analysert.

Kvikksølv.

Til bruk for kvikksølvattester for eksportpartier arbeider laboratoriet med en kartlegging av kvikksølvinnholdet i alle kommersielle fiskearter fra de havområder som forsyner distriktet med råstoff.

Det analyseres alle produkttyper som fersk, saltet, røkt og tørket fisk og også andre arter som krabbe, reke og hval.

Akkar.

På oppfordring fra Havforskningsinstituttet har laboratoriet gjennomført et lagringsforsøk med akkar. Utviklingen av kjemiske og bakteriologiske parametre ble fulgt under lagring ved forskjellige betingelser, med og uten is, i et og flere lag i kassene. Resultatene er oversendt Havforskningsinstituttet som skal sammenholde dem med andre forsøk og forhåpentlig vil de utarbeide en rapport om dette.

Sild.

Finske og svenske importører setter både øvre og nedre grenser for fettgehalten i salt- og kryddersild. Som en service overfor tilvirkerne holder laboratoriet løpende kontroll med fettinnholdet i silden på feltene, basert på fangstprøver. Det er også tatt enkelte analyser av saltmoden sild.

Oppdragsanalyser.

Laboratoriet står til rådighet for næringen i den utstrekning kapasiteten tillater det. Omfanget av disse analyser er gått noe tilbake i 1980. Det er analysert tran, olje,

mel, fiskeslo, lodde, kolmule og vann m.m. for forskjellige oppdragsgivere. Slike analyser kreves det vanligvis betaling for.

Ringtester.

Med utgangspunkt i Sentrallaboratoriets metodesamling er det påbegynt systematiske ringanalyser, koordinert av Sentrallaboratoriet og med distriktslaboratoriene som øvrige deltakere. Hensikten er å få sikkerhet for at alle laboratorier arbeider likt. I 1980 er det analysert 3 omganger av 4 prøver med tilsammen 13 forskjellige analyseparametre.

Veiledning og inspeksjon.

Veiledning overfor næringen er svært viktig og laboratoriet har ved besøk på bedrifter og telefonisk/skriftlig gitt sin bistand på mange måter. Dog har mangelen på kvalifisert personell begrenset denne virksomheten. Det er for lite ekspertise og altfor liten tid til rådighet.

Saksbehandling.

Laboratoriet er blitt forelagt en del saker der personalets fagkunnskaper har vært til nytte. Det har som ifjor mest vært "vannsaker" og forhold vedrørende den interkommunale næringsmiddelkontroll som er i støpeskjeen.

Rapporter.

Thor Blichfeldt og Jan Gjerde:

Bakteriologiske undersøkelser av sjøvann fra fisketilvirkningsanlegg og fiskevær i Nordland.

Fiskeridirektoratets rapporter og meldinger nr.2/80.

Arne Andreassen, Thor Blichfeldt og Norvald Losnegard:

Kjemiske og bakteriologiske undersøkelser av frosne fiskevarer fra Nordland i 1979.

Fiskeridirektoratets rapporter og meldinger - ventes utgitt i 1981.

Deltakelse i kurs og møter.

Richard Kjelstrup Olsen

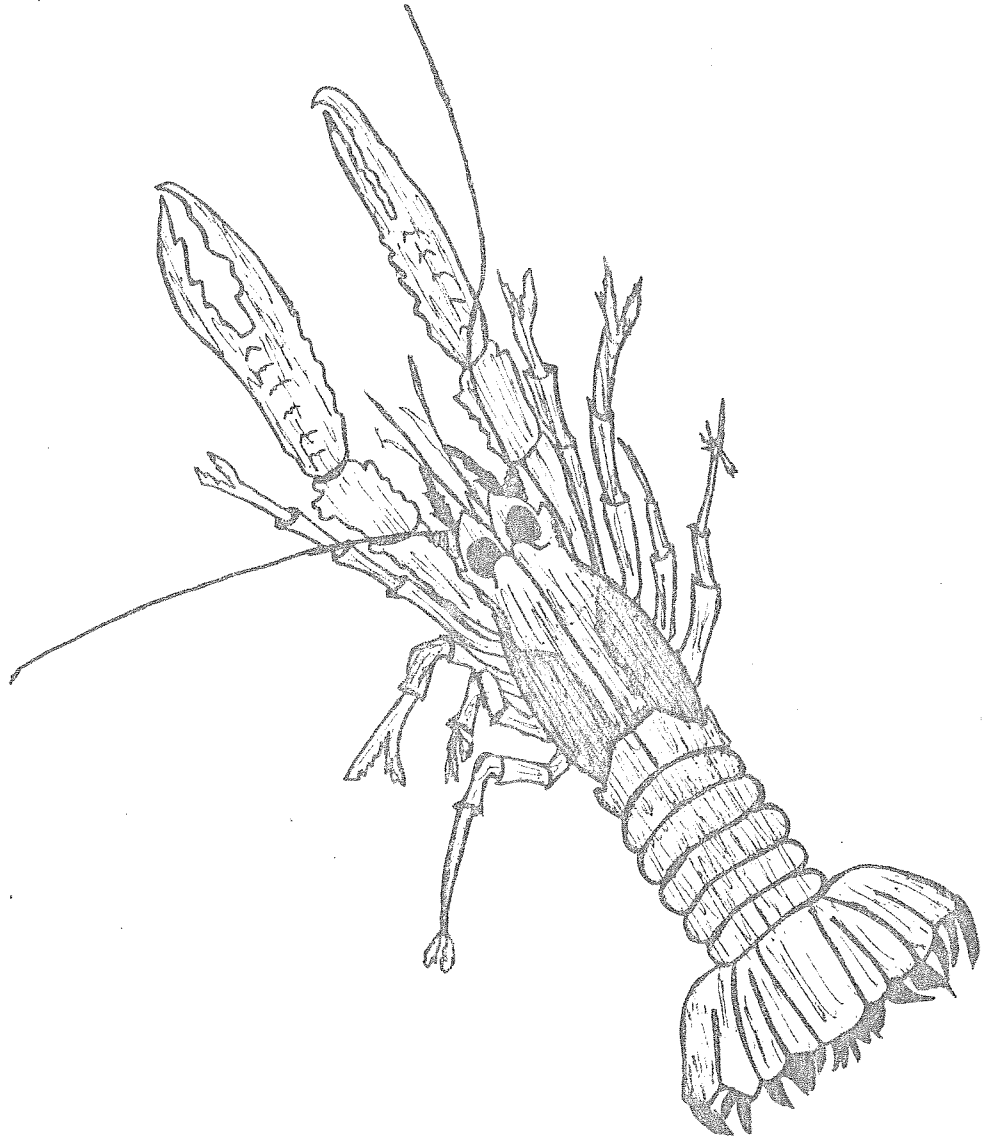
24. - 26.mars: Laboratiemøte, Fiskeridirektoratet, Bergen.

Arne Andreasen

24. - 26.mars: Laboratiemøte, Fiskeridirektoratet, Bergen.

10. - 11.sept.: Forurensningsseminar, Svolvær.

9. - 12.des.: Utveksling, Laboratoriet, Tromsø.

ANALYSEVIRKSOMHETEN

Tabellene 1 og 2 gir en oversikt over analyserte prøver og utførte bestemmelser.

Tabell 1. Oversikt over analyserte prøver.

Type prøve	Antall prøver	Antall analyser.
<u>Konsumråstoff</u>		
Akkar	36	375
Hvalkjøtt	19	19
Torsk	45	131
Sild	26	50
Krabber	10	10
Andre	<u>60</u>	<u>74</u>
	196	659
<u>Frosne produkter</u>		
Akkar	10	10
Blåkveite	18	103
Fiskefarse	37	201
Hyse	166	717
Reker	25	34
Sei	121	704
Steinbit	45	253
Torsk	145	756
Uer	<u>89</u>	<u>481</u>
	656	3.259
<u>Røkte produkter</u>		
Laks	10	10
Blåkveite	<u>2</u>	<u>2</u>
	12	12
<u>Saltede produkter</u>		
Saltfilet	44	66
Saltet sild	<u>20</u>	<u>51</u>
	64	117
<u>Tørkede produkter</u>		
Tørrfisk	<u>50</u>	<u>50</u>
	50	50
<u>Tran, olje og mel</u>		
Tran	39	84
Olje	10	12
Mel og tørrfor	<u>4</u>	<u>7</u>
	53	103

Tabell 1 - fortsatt

Type prøve	Antall prøver.	Antall analyser.
<u>Råstoff til mel og olje</u>		
Fiskeslo	1	4
Lodde	542	1.298
Sild	<u>1</u>	<u>2</u>
	544	1.304
<u>Vann</u>		
Sjøvann	45	128
Ferskvann	<u>41</u>	<u>97</u>
	86	225
<u>Salt</u>		
Salt	<u>4</u>	<u>9</u>
	4	9
Totalt	1.665	5.738

Tabell 2. Oversikt over utførte bestemmelser.

Analyse med hensyn på	Antall bestemmelser
Aske	5
Dimetylamin	33
Egen farge	8
Fett	570
Fettfritt tørrstoff	567
Forsåpningstall	4
Frige fettsyrer	32
Jern	16
Jodtall	6
Kopper	12
Kreistall	8
Kvikksølv	251
NaCl	10
Nitrit	36
PH	3
Protein, rå	4
Sensorisk bedømmelse	213
Temperaturmålinger	12
Trimetylamin	657
Trimetylamin-oksyd	41
Torrymetertall	32
Total flyktig nitrogen	887
Uforsåpbart	10
Vanninnhold, tørrstoff	43
Vektanalyser	33
Lengdemålinger	9
Totalt antall levende bakterier	672
Koliforme bakterier	668
Fekal koliforme bakterier	293
Fekale streptokokker	590
Vitamin A, blåverdi	9
Vitamin A, spektrofotometrisk	4
	<hr/>
	5.738